

ANGELO BUTTIGNON O GROZOTAH V TITOVSKIH TABORIŠČIH

Tov. Posselt je izgubil 40 kg. teže in življenje

Julija-avgusta 1951 se je pojavila težka bolezen - Nad 1000 bolnikov Mnoge so morali odpeljati na kopno - Zločinski in namerno zanemarjanje vsake higijene - Na otoku ni bilo vode - Stalni pretepi in zaslješevanja

Takoj drugi dan po našem prihodu v taborišče, čeprav smo bili docela izmučeni od zverinskega pretepanja, so nas ob 5 jutraj poslali na delo. Prevažati smo morali kamene, medtem ko so nas biriči posvali, nam dodelili najtežja dela in ob vsakem koraku kričali: «Hitreje, hitreje, banda!»

Zivljenje na Grgur otoku je bilo slabše kot v Stari Gradski. Na otoku ni bilo vode. Vsak dan je morala skupina dvajsetih jetnikov hoditi kaka dva kilometra, da je lahko prebrala vodo za potrebe taborišča. Posluževali smo se je vode, ki se je po dežju nabirala po malih potokih, v pečin in naravnih votlinah. Večkrat je morala skupina jetnikov, ki je imela to nalogo, zjemati vodo v pečin, v katerih je bilo vse polno žab. Titovske oblasti se niso brigale za razkuževanje vode, ki je bila večkrat umazana in smrdljiva.

Ob 5 jutraj so nas budili in nam razdelili nekaj črne vode, ki je od kave imela le ime. Po ekvaju so nas prekontroirali. Ob sedmih so nas postrojene gnali na delovno območje 12 so nam iz taborišča prinesli kosilo v lesenih vrečah. Le dvakrat na teden smo za kosilo imeli mineštro s fižolom ali graham in v nevidnih koskih mesku. Vsak jetnik je dobival 400 gr kruha ali polente na dan.

Po kosilu je vodnik, ki je nadeloval skupini, odredil nadaljevanje dela. Po kosilu nas niso pustili niti minute več v »brezdelju«. Ob 16 se je delo končalo in so nas gnali zopet v taborišče, kamor smo morali nesti tudi orodje. Jasno je bilo, da smo morali nesti tudi orodje tistih, ki so jih titovci smatrali za »prevezgane«.

Po prihodu v taborišče so se jetniki morali razmestiti po baraki in poslušati politično uro, ki se je odvijala po tem, da je bila vsa posvečena najgobjemšim lažem in klevečam proti Sovjetski zvezi. Sledila je politična konferenca, v teku katere so morali jetniki podajati izjave o svoji zmožnosti. Ob 19 so nas ponovno pomensko kontrolirali, nam dali večerjo, ki je bila enaka kosilu. Po večerji so nas zopet pitali s političnim »studijem«, s komentarji o dnevnih dogodkih in nam vsiljevali revizije. Ob 21.30 se je razlegel ukaz »Banda, stroj«, kar je pomenilo, da se je začelo nočno mučenje vseh tistih, ki se niso »spokorili« ali so trdovratno vztrajali na svojem stališču. V tistem trenutku so se začele krvave batine, katerim ni ušel skoraj noben jetnik razen nekaterih provokatorjev ali pa ljudi, ki so klonili pred zverinskim početjem titovskih zlikovcev. Teh pa je bilo malo.

Na Grgur otoku je bilo mnogo več jetnikov kot v Stari Gradski. Tudi barake so bile večje. V njih je bilo 180-190 jetnikov, ki so se stiskali kot sardale. Tu ni bilo »ejabincev« kot v Stari Gradski, marveč so bili sami »banditje«, kar so imenovali tiste, ki niso hoteli kloniti.

Razumeli smo, da revizije, ki so bile spisane v Stari Gradski, niso več veljale za

Grgur otok. Zato so jetniki bili prisiljeni napisati druge »revizije«, ki po večini niso zadovoljevale biričev. Jetnik je moral pisati »revizijo«, jo izročiti »komisiji« in potem pred vsemi ponoviti vse, kar je napisal. Nekaj biričev je bilo odrejeno samo zato, da so pazili na protislovja jetnika na njegove eventuelne pomote itd. Če so jetnika zasačili v protislovju, tedaj se je z njim začelo kruto telesno obračunavanje. Opazili smo, da so biriči ob teh revizijah skušali iztisniti iz jetnika vse tisto, kar ni povedal ali so mislili, da ni povedal na procesu in v zaporu.

Tudi jaz sem moral napisati drugo »revizijo«. Takoj, ko sem začel govoriti, so me začeli pretepati in mi kričali, da ne govorim resnice. V teku »izpovedi« so me štirikrat pretepli od krvi. Ko sem končal svojo »revizijo«, so me poslali v »kota bojkotiranih«, oz. »banditov«, t. j. tistih, ki se niso hoteli vdati. Tam sem preživel kakih šest mesecev popolnoma osamljen, ker mi tovariši niso smeli pomagati, ako niso hoteli biti zverinsko pretepani.

Julija-avgusta 1951 se je z veliko naglico razširila po vsem taborišču nalezljiva bolezen, za katero je obbolelo veliko jetnikov. Imenovali so jo »eprolis«. Njeni znaki so bili strašni žledeni krči, po katerih je moral bolnik 20 ali celo večkrat na dan v stranišče. Jetnik, ki je obolcel, se je v par dneh strašno izčrpal. Nek zdravnik, ki je bil zaprt v taborišču, je dejal, da je to posledica nerazkuženih pitne vode in slabe hrane.

Nekateri jetniki so začeli imeti krvave odpadke. Zato so titovci morali podvzeti ukrepe. Najtežje, in teh je bilo na desetine, so peljali v Jugoslavijo, druge pa so morali sprejeti v bolnico taborišča, ki se pravzaprav v ničemer ni

razlikovala od ostalih barak. Razlika je bila le v tem, da je bila hrana nekaj boljša in da so se za bolnike brigali zdravniki. Računam, da je v tej dobi obbolelo več kot tisoč jetnikov. Jaz sem ostal v bolnici 45 dni.

Predno so začeli premestiti teže bolnike na kopno, je umrl tovariš Peter Posselt.

Dva dni pred njegovo smrtjo sem ga obiskal. Bil je zelo bolan. Niso ga premestili niti v bolnico, marveč so ga le osamlili v kot barake. Hoditi ni mogel več. Jaz, ki sem ga poznal od prej, sem se zgrozil nad njegovim telesom.

Predno je prišel v zapor je imel 80 kg. Ko sem ga zadnjič videl, ne vem, če je tehtal več kot 40 kg. Bile so ga same kosti, pokrite z rumeno kožo.

Ob tisti priliki, mi je dejal, da ne more več prenašati tistega življenja, da ne more več uživati hrane. Na koncu mi je dejal, da čuti, da bo pustil svoje tebi obolelo več kot tisoč jetnikov. Jaz sem ostal v bolnici 45 dni.

Dva dni pozneje je umrl, ne da bi mu titovske zverine skušale pomagati, ne da bi ga zdravile, ne da bi mu na kakršen koli način olajšale muke. Tudi v tem so titovci pokazali, da so vredni dediščine Himmlerjevih biričev in da jim je človek deveta briga. Zaradi smrti tega našega dobrega tovariša so titovci je morali povzeti določene ukrepe. Končno so začeli razkuževati vodo in sprejemati v bolnico najtežje bolnike. A za našega tovariša je bilo prepozno!

(Nadaljevanje sledi)

A. BUTTIGNON

TURKMENSKI KANAL BO PREOBRAZIL PUSTINJO

V 1 letu je ob prekopu zrastle mesto graditeljev Tahia-Taš

«Prestolnica» ima trgovine, klube, kinematografe in restavracije - Z letali seje prve tisoče hektarjev pustinje

4. Domači prebivalci skupno z raskimi brati so se lotili dela z boljšim elanom, da bi pokorili pustinjo. Rusi, Turkmenci, zastopniki drugih narodnosti z nardusenjem delajo na objektih. V brigadi slavnega Idrisa Se-patjeva delajo zastopniki sedmih narodnosti. Deset delavcev iz sedmih narodnosti sestavljajo prijateljski in složni kolektiv.

Tu se na očividni način opaz-peliko stalinsko prijateljstvo med narodi. Rusi se trudijo skupno z Belorusi, Ukrajinci, Turkmenci

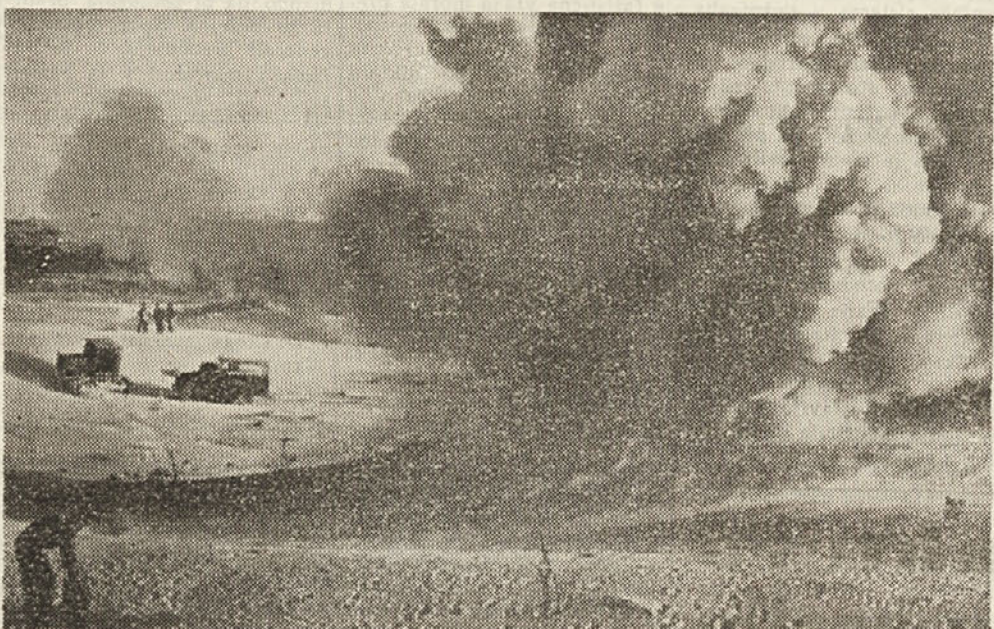
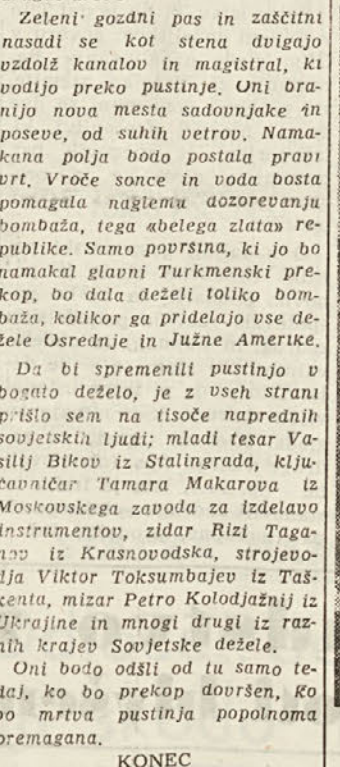
mesto - »prestonica« graditel-jev s trgovinami, klubi, kinematografi in restavracijami. Ob uleah mesta je še malo z-e-tenja, ali se že z letali seje prve tisoče hektarjev pustinje nizkega grmolja, da bi se za-držali peščeni zaslpi. Za sajenje dreves in grmolja se je urejalo vrsto mladik. Samo v enem državnem Leninskem vrtu so od-kočili pet milijonov in pol sadik karagaca, akacije, topolov in drugih dreves.

Zeleni godni pas in zaščitni nasadi se kot stena dvigajo vzdolž kanalov in magistral, ki vodijo preko pustinje. Oni branijo nova mesta sadovnjake in poseve, od suhih vetrov. Namakna polja bodo postala pravi vrti. Vroče sonce in voda bodo pomagala nagneti dozorevanju bombaža, tega abelga zlatas republike. Samo površina, ki jo bo namakal glavni turkmenski prekop, bo dala deželi toliko bombaža, kolikor ga pridelajo vse de-zele Osrednje in Južne Amerike.

Da bi spremenili pustinjo v bogato deželo, je z vseh strani prišlo sem na tisoče naprednih sovjetskih ljudi; mladi tesar Vasilij Bikov iz Stalingrada, ključničar Tamara Makarova iz Moskovega zapoda za izdelavo instrumentov, zidar Rizi Taganov iz Krasnodarskega, strojeval-ja Viktor Toksumbaev iz Taškenta, mizar Petro Kolodžajni iz Ukrajine in mnogi drugi iz raznih krajev Sovjetske dežele.

Oni bodo odšli od tu samo te-dal, ko bo prekop dovršen. Ko bo mrtva pustinja popolnoma premagana.

KONEC

Preučujejo se zemeljske plasti, da se ugotovijo vse možnosti za izboljšanje narave. Na sliki: sližnična skupina na delu v puščavi Kara-Kum. Eksplozija služi preučevanju.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE »DELA« GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO STEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA STEV. 666.

NA SEJI GORIŠKEGA POKRAJINSKEGA SVETA

Naši svetovalci zahtevajo boljše pogoje za kolone in polovinarje

GORICA — Te dni se je se- stal goriški Pokrajinski svet, ki je razpravljal številna važna vprašanja na dnevnem redu. Med drugim je svet odobril važno resolucijo, v kateri

poziva vlado, naj nemudoma posreduje za začetek del in dokončno izvedbo načrta za iz- boljšanje krmilinsko-gradiščen- skega polja. Resolucija navaja ves potek predpriprav in vse

vladne odredbe po katerih je bil ustanovljen Konzorij med zainteresiranimi lastniki zemljišč in odobren načrt del ter opise težko stanje v goriški pokrajini. Zaradi nove meje je pokrajina izgubila svoje zale- dije in bi morala sedaj pre- sumeriti vse svoje gospodar- stvo; vsled krize v malostev- nih tovarnah in podjetjih na- rašča brezposelnost, ki jo po- večuje veliko število beguncev, katerih ni mogoče zaposliti. De- la na krmilinsko-gradiščanskem polju bi v znatni meri olajšala težko stanje in zaležila krizo, ki se vedno bolj širi ter ohrab- rila nezadovoljno in obupane prebivalstvo.

V obširno diskusijo pred- odobritelj so posegli naši sve- tovalci in dali svoj doprinos k sestavi resolucije, ki daje jasno sliko o obupnem stanju gori- ške pokrajine.

V nadaljevanju seje je tov. Toroš Franc v zvezi z interpe- lacijo demokratične manjšine o borbi proti toči objasnili, da je letos v Dolenjah uničila toča 80 odst. pridelka ter zahteval, da se poizkusi, ki so porodili toliko uspeha v Koprivi razši- rijo na vso pokrajino. Pokra- jinski svet je sklenil, da zaht- eva od vlade nakazilo potreb- nih fondov za nadaljevanje in

Zopet nesreča v tovarni SAFOG

GORICA — V tovarni SA- FOG se je te dni resno pone- srežil 42 letni delavec Ernes Scotti, ki se je pri prilivanju litga železa poili po nogah.

Prilivati so ga v bolnici, kjer so ugotovili opekline 3. in 4. stopnje, ki jih bo moral zdra- vit najmanj 30 dni.

To je že tretja nesreča, ki se je v zadnjih časih pripetila v podjetju SAFOG, kjer vod- stvo vsiljuje delavcem takšno brzino dela, da jim je nemo- goče varovati se pred nesre- čami. Pred par dnevi so sindi- kalni predstavniki predlagali vodstvu, naj z ozirom na po- večano produkcijo odobri vsem delavcem posebno nagrado. Toda vodstvo je to zahtevalo od- bilo, da ne bi škodovalo svo- jih debelih listnic pa čeprav

razširitev borbe proti toči tu- di v ostle kraje.

Važna je bila tudi interven- cija tov. Bergamasa Fulvija, ki je s slikami in dokumenti dokazal v kakšnih nečloveških pogojih živijo koloni in po- lovinarji pokrajine. Zahteval je, naj pokrajinski svet posreduje pri veleposrednikih, da preu- dijo stanovanja prizadetih, ki določajo zakonski in higijski predpisi. Pokrajinski svet je objavil svoje posredovanje pri županih raznih občin, ki bodo morali s svoje strani prisiliti veleposrednike, da izboljšajo stanovanjske pogoje svojih ko- lonov in polovinarjev.

bi vsi delavci končali v bo- lnici.

Zatirajmo kloradrskega hrošča

SOVODNJE — Na občini razdeljuje te dni arzenat za uničevanje kloradrskega hro- šča. Priporočljivo je, da si vsi poljedelci, v svojem in v in- teresu skupnosti, nabavijo arzenat in pokropijo svoja polja. Vedeti moramo, da je v svojem sle- parni škodljivec ob svojem času zarje v zemljo in se dru- go leto ponovno pojavi v ve- liko večjem številu.

Ponovno opozarjamo vse pri- zedate, da rok za vlaganje pro- šenja za pokoljino zapade pre- teklično 31. avgusta t. l.

Za podrobnejše informacije obrnite se na Zvezo partizanov ANPI, ki ima svoj sedež na goriškem Travniku.

Tovarišu Italij Chiantoni, po- krajinskemu tajniku ZKMI, se je te dni rodil krepak sinček. Vrle- mu tovarišu in njegovi tovarišici izkrene čestitke ZKMI ter uredništvo goriške izdaje »DELA«.

V hiši tovariša Silvana Poletta, sekretarja goriške federacije KPI je 21. t. m. stekla zibelka krepke- mu sinčku. Srečni mamici tovari- šici Nelly in tovarišu Silvanu iskreno čestitajo vsi tovariši. Ce- stitkam se pridružuje uredniški kolektiv »Dela«.

ŽIVLJENJE IN DELO v deželah socializma

SKRBSTVO ZA OTROKE V L. R. BOLGARIJI V Bolgariji so letos otvorili nad 500 poletnih kolonij za o-

vele svoje počitnice na obali Crnega morja in v gorah sli- kovile Makedonije. Vlada bo letos potrosila

Vzpon sovjetskih planincev na vrh enega izmed gorskih velikov Kavkaza

troke ter več desetih posebnih počitniških domov.

Nad 100.000 otrok bolgarskih delavcev in kmetov bo preži-

skupno 750 milijonov lejev za počitniške kolonije bolgarskih otrok, to je 76 milijonov več kot lansko leto. Počitniški domovi za otroke in otrošce jasi so v stalnem porastu. Lansko leto jih je bilo 3200.

Država nakazuje vsako leto večje vsote za solstvo in so- cialno skrbstvo delstva. V sedmih letih ljudske oblasti je bilo zgrajenih nad 1.000 novih šol.

VSO PODPORO MLADINI V D. R. NEMCIJI

Vlada Demokratične republi- ke Nemčije posveča največjo zeb in pažnjo fizičnemu in kulturnemu razvoju mladine.

Gradnje novih šolskih poslo- pij ter obnovitvena dela sta- rh, so omogočila, da se je šte- vilno učencev zvišalo za 85.850 enot.

V teku petletnega gospodar- skega plana se bo število učen- cev zvišalo za nadaljnjih 250 tisoč enot. V letu 1951. se je potrosilo za šolsko opremo 28 milijonov mark.

Otroci demokratične republi- ke se vzgajajo v duhu domo- vinski ljubezni in spoštovanja do vseh narodov sveta. V re- publikli je sedaj 76 domov kul-

Bolgarske planirke se učijo klasičnih plesov

ure, 4 parki in 7.400 lokalov za planirje.

Kraljeva palača v Dresdenu je bila popravljena in bo slu- žila za planirje. Planirje se pripravili palače v Halle, Er- furtu, Schwerinu, Bautzoni, Leipzig, Potsdamu in Berlinu.

Otroci imajo na razpolago številna gledališča, 46 knjižnic in 13.000 šolskih knjižnic. Letu 1951. so poslali v po- letne kolonije in taborjenje 1.847.000 otrok.

POGOZDOVANJE V L. R. KOREJI

Vlada ljudske republike Ko- reje je puzela važne ukrepe za pozidovanje in razširitev gozdov, ki so jih težko poško- dovali japonski in sedaj ameri- ski nipačaleci.

V severnem predelu Pyonga- na so nasadili 5.670.000 mladih dreves. Pogozdovanje naglo napreduje tudi v ostalih pre- delih.

Drevesa sadijo ne samo v zaledju, marveč tudi tik ob frontih. V pokrajini Wonsana, so n. pr. nasadili dva milio- na dreves; in to s pomočjo ki- tajskih prostovoljcev.

Na ozemlju province Hwang- he so nasadili skupno 80 mi- lijonov dreves.

Resolucija CK KP za »Mesec tiska«

Centralni komite Komunistič- ne partije, ki se je sestel, da si- sih med drugim tudi poročilo o položaju tiska ter o »Mesecu demokratičnega tiska«, smatra potrebno, da obrne pozornost vse Partije do tega stanja in nalog v teku »meseca tiska«.

Razvoj dogodkov na med- narodnem političnem polju pod pritiskom napadalne poli- tike zapadnih imperialistov sta- no postavlja položaj ter v vedno večji meri ograja sve- tovlj mir.

Posledice take politike in sta- nja vedno bolj komplicirajo problem Trsta, ki ga imperia- listi smatrajo kot svojo bazo za provokacije. Če se združeno prebivalstvo ne bo uprlo, bo do te posledice oddaljile možnost ustanovitve Svobodne- ga tržaškega ozemlja, ki je sedaj edina sprejemljiva reši- tev za večino prebivalstva, ki želi procvita svojega gospo- darstva, da lahko živi v miru in režimu svobode.

Tem načrtom se moramo upreti z vsem silami. Zaradi tega je letos »Mesec tiska« se posebej važnosti, kar pomeni, da mu moramo posvetiti vse svoje energije. C. K. opozar- ja člane Partije in demokrate, da vzamejo se posebno v postev potrebo po znatnem povečanju sir-enja »Unitas«, »Dela« in »Al- vatorator«, kot treh časopisov, ki se uspešno borijo za interese vseh prebivalcev.

Partijske organizacije mora- jo posvetiti posebno pozornost organizacijskim problemom si- r-enja, to je mobilizaciji vseh svojih članov v tej kampanji ter ustanovitvi močnih skupin raznašalcev, ki bodo zagotovi- li trajno in visoko število raz- prodaje demokratičnega tiska.

Uspeh »Meseca tiska« je predvsem odvisen od resne in globoke analize stanja na polju sir-enja, ki jo marajo napraviti

sekcije in celice za določitev ciljev, ki so si jih postavili v svojih delovnih nertih.

»Mesec tiska« pomeni tesnel- šo in neposredno povezavo Partije s širokimi ljudskimi množicami. To se bo lahko do- seglo samo, če bodo tovariši razumeli, da je sirjenje odraz kapitalnega dela, ki ga je tre- balo vrstiti od hiše do hiše, od družine do družine.

Važen del te kampanje je tudi finančna podpora demo- kratičnemu tisku, ki je v koloni- alnem režimu, kot se nana- jajo, bolj potrpeh vsakostne- nemu preganjanju. V takih po- gojih se demokratičen tisk lahko vzdrži samo z gospo- darsko pomočjo delavcev in vsega demokratičnega prebiva- lstva.

Z organiziranim praznikov- v, večerjem, konferencami itd., na katerih naj prisostvujele ličice mečnikov, moro napra- viti iz »Meseca tiska« široko ljudsko manifestacijo solidarnosti z demokratičnim tiskom.

»Mesec tiska« mora biti kampanja, ki je tesno poveza- na z vsemi borbami prebivalstva na političnem polju, za mir, demokratične svobosčine, pra- vico do dela in gospodarske zahteve itd.

Povečati sirjenje in gospo- darsko utrditi demokratičen tisk v borbi za mir, svobodo in delo — pod tem geslom se moramo vsi mobilizirati.

Ameriški rasizem

Skupina ameriških visokošol- cev iz univerze v New Yorku se je zabavala z metanjem pu- šice na sliko črnce, ki je bila narisana na veliki lepenki. Črnce Enus Cristiani, ki obiš- kajo isto univerzo, je skušal protestirati proti taki podli za- bavi. Ko je slišal njegove pro- teste, je neki rasistični paznik iz univerze oddal proti njemu par streliv iz semokresa in ga ubil.

Meltem, ko je ves napredni svet obsopal ločeno mirovno pogodbo, ki so jo sklenile ZDA z Japonsko, in katere cilj je obnovitev japonskega militari- zma, je titofašistična banda vzpostavila diplomatske odno- se z reakcionarno Josidovo vlado.

(Po listu »Pod zastavo internacionalizma«)

Brez dvoma je tudi to pose- dica politike vojne in oboro- žitve De Gasperijske protiljud- ske vlade, ki je v svojem sle- pem hlapečevstvu do tujih voj- nih hujskačev privedla ves na- rod že na rob propada.

Praznik »Unita«

TRZIC — V torek zvečer je celica delavcev v tovarni Sol- vca priredila prvi praznik »Unitas« v dvorani gostilne »Ailla Nellas«.

Zabavni večer je navdse do- bro uspel. Udeležili so se to- variši in številni delavci ter v vedrem prijateljskem duhu proslavili časopis, ki se ne- utrudno bori za delavske pra- vice, za mir, proti vsem so- vražnikom človeštva in delov- nega ljudstva. Samo ta celica se je ob tej priliki obvezala, da zbere 14.000 lir za demok- ratični tisk. Vri tovariši so prvi uresničili obvezo, ki so jo pre- želi vsi tovariši tržaških to- varn, to je, da bodo organizi- rali po en kapitalni praznik tiska za vsako celico delavcev.

Tito je pred kratkim izjavil, da izvaja svoj zunanjo po- litiko na podlagi enakopravnosti

To naj bi bil »svobodni svet«

Evo vam dva značilna na- pisa, ki se bleščita v New Or- leansu (Združene države Ame- rike). Prvi pravi:

»Pere in lika se samo perilo belokozcev.«

Drugi pa:

»Parkiranje dovoljeno samo za avtomobile belokozcev.«

New Orleans seveda ni edi- no mesto, ki ima slične napise.

Kaj bi rekli k temu go- spodje okrog »Demokracije« in titofašisti, ki so naravnost strastni oboževalci tega »svo- bodnega sveta«?

Preizkusna postaja Instituta za gojenje rastlin (Kara-Kola v Turkmeniji). Selekcio- niraljo se subtropska sadna drevesa za zemljišča, ki jih bo namakal Glavni turkmenski kanal.

5-6 forintov za hrano 800-1000 forintov plače

jejo Nedeljsko gostovanje Oper
evki v Barkovljah
veda je nepredvideno odpadlo ter
reza- mo pravočasno javili kdaj

sko ljudstvo, saj sodelujejo skoraj vsi Križani s prispevki za židavo, a največ seveda člani Partije, ki so se obvezali

Po veliki noči pa je hipno silna novica p
tresla vso dolino. Topolščak se je ženil.
(Nadaljevanje prihodnjik.)

sko ljudstvo, saj sodelujejo skoraj vsi Križani s prispevki za židavo, a največ seveda člani Partije, ki so se obvezali

